

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Yvar G. Andersson*
 Härad: *Färs* Adress: *Nal 75 Östrelby*
 Socken: *Östrelby* Berättat av: *Olika personer*
 Uppteckningsår: *1937* Född år — i —

Uppteckningen rör *Kyrkorä m. m.*

I min uppväckt bärde jag ofta talen om
ett väsen som stod i förbindelse med kyr-
kan och som all den äldre befolkningen
kallades för kyrkrä eller som de då sade
"fartjerdo". Men det såg ut kunde aldrig någon
yttra sig om, men till en tid hade man sig
ha hört det. I Västerås socken gamla kyr-
kogård, var det en ganska allmän förtroelse att
på natten då man vandrade förbi dem om
jåk hära gudet av en hocke maskin som
gick för full maskin. Det påstods att man
tidligt hörde knivens ritak-ratak. Detta
var alltid på natten vid 12 tiden. Märkvärdigt
nog finner det samma som även på det senare
år tiendet påstår sig ha hört ännu om jivna
gud. Vidare finna samma som påstode dögen
förbi kyrkogården sent på natten ibland mäten

II
5326

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

en skepnad, iklädd en jaktid ut beklädnad.
Upphållnaren farfar, led i borgen av 1880 tått
hade för sine barn berättat, att en gång då hon
skulle med sin västkytt köra till skola med
spannmål, kände hon järki Östrelly kyrkogård
vid 12 tiden på natten. Jätt för kyrkogårdsmuren
bliva hästarna utströmda, ginstade och svettade.
Då hon i märket tillde upp, sått där ett stort
antal vita skepnader uppradade på kyrkogårdsmu-
ren, med hovar hängande ned för densamma. Hon
jämte, själu räd, att lugna hästarna, men detta
lyskades honom ej järriän han kommit en bra
bit järki kyrkogårdsmuren. Borgen klarhet i
synen som hon såg fick hon aldrig.

Östrelly, berättade den sedan ett år tillbaka
avlidne kyrkoherde mastaren, att hon alltid eller
även om de flesta gångerna fick järki, nämligen

3
5326

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

innan han skulle ringa sjöarringen för en tid.
genom. Han börde tydligt dörren till järnstugan öppnas
och stängas, utan att någon kom in. Under tiden
var en gång på besök hos kyrkoaktmästaren. Det
var mid 2 tiden en höstkväll. Vi satt och reviderade.
Pått som det var börde vi tydligt dörren till järnstugan
öppnas och stängas, men ingen kom in. Jay förvånade
mig, men kyrkoaktmästaren sade endast:
Jaså; då får vi sjöarringen i morgon. Jay bestod
att se efter om det så skulle bli så att till
min stora förvåning, ringdes det sjöarringen
dagen efter även en alldeles försom kvällen.
Då jag näst är senare för samme kyrko-
aktmästare omnämde min faders dödsfall, sa-
rade han: Ja jag kunde tänka det ty vi gick
varsel i gåtkväll. Han hade emellid aldrig
sett detta väsen, som så ofta varnade om dödsfall

4

5326

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

i församlingen. I vissa fall brukade man
vid byggande av nya hus eller vid renovering av
gamla, inmurade eller nedgräva en flaska eller en
stenkrucka, vare man nedlagt en skrivelse, vare
om talade om som byggt huset, tiden då det byggts,
hur stor areal gården hade (om det var lantbruk)
hur många djur det fanns på gården, hur många familje-
medlemmar det fanns, hur många tjänare det fanns o. s. v.
I Östra Ny Gästgärdsgården rejs sommaren 1956 ett gam-
mallagat där man fann fem flaskor. Den innehöll
lönk vin, alltså med uppgifter av ännu upp-
räknade art. Ständ annat stöd där att gästgärdsgården
på den tiden då skriven nedlagt hade en känd
vid namn "Cognac".

Man brukade man förutom i vissa orter skriva
upp nummen på sparbanksböcker, alltså skriven på
allt karbad flaskor, vilka nedgrävdes i jorden

Man får så säsonn märka ett träd, en sten eller dylikt. Detta gjordes i händelse av olycka och vidfall sparbankböckerna skulle bli utbrända. Man var emellertid vid nedgrävningen ytterst försiktig att ingen såg på densamma.

På vissa platser brukade man vid nedgrävning använda sig av en levande hund eller katt. Detta vid byggande av nya hus. På någon plats grävde man ned en körtko, vilket skulle bringa tur i det nya huset.

Ordet grim förekommer ännu här på orten, men då som äknomen. Till exempel om en person är smutsig i ansiktet brukar man (mer eller mindre) säga: Han är en riktig "skidengrim". Grim uttalas då med kort i. I trakten van Sjåva ligger en by som bär namnet Grimstäfte. Inledningen till namnet är okänt.

Lyppt. J. J. J. J. J.

Skane
1939